

Історія розвитку оригамі

Оригамі – це мистецтво складання з паперу різних фігур і форм. Назва “оригамі” утворена від японських слів “орі” і “гамі”, що означає складати папір. Існують аналоги цієї назви в Англії – “пеперфолдінг”, в Германії – “пеперфалтінг”, в Іспанії – “пеперфлексія”.

Мистецтво оригамі набуло найбільшого розвитку в другій половині ХХ ст., а деякі його види стали популярними лише в останнє десятиліття. Існує багато відомих і знаних майстрів цього виду мистецтва, твори яких експонуються на виставках сучасного мистецтва, аукціонах, в галереях. В той саме час немає сталого визнання оригамі як рівноправного виду мистецтва, не визначено місце оригамі в системі мистецтв. Це провокує недостатній рівень розвитку інфраструктури поширення оригамі: відсутні відповідні відділи в художніх музеях, в науко-дослідних мистецтвознавчих інститутах, кафедри в мистецьких вузах.

Щодо походження оригамі існують деякі розбіжності, але напевно можна сказати, що розвинулось оригамі саме в Японії. Спочатку це була забавка переважно для дітей, доки Йосідзава Акіра не надав цій забавці другого дихання додавши їй нові технології, такі як мокре складання та систему зображення отримання фігур, що отримала назву система Йосідзави-Рендлета. З 1960-х мистецтво оригамі почало активно поширюватись у всьому світі, з'явилися такі напрями як модульне, мозаїчне, рифлене оригамі, криволінійне, 3d оригамі.

Систематика існуючих видів оригамі

Художнє оригамі характеризується реалістичними проектами з обтічними формами та наявністю власного творчого стилю виконання. Реалістичність в зображенні досягається за рахунок ускладнення схеми побудови, використання складного патерну, коли складання відбувається одночасно по декільком згинам. Невід'ємною характеристикою цього виду є використання техніки мокрогортання, яка передбачає змочування паперу в процесі роботи, що дозволяє утворити м'які згини. Найвідомішими майстрами художнього оригамі є: Акіра Йошизава (Akira Yoshizawa), Ерік Жуазел (Eric Joisel), Роберт Ланг (Robert Lang), Девід Брилл (David Brill), Сатоші Каміа (Satoshi Kamiya). Стиль кожного з цих авторів індивідуальний і впізнаваний серед багатьох інших.

Модульне оригамі – найбільш заплутаний, стосовно термінології, напрям оригамі. Первинно, з модулів (тобто декількох частин) були складені оригамі кулястої форми – "кусадами". Кусадама отримала свою назву від японських слів "кусурі", що позначає трав'яну медицину, і "тама", що позначає кулясту форму. Кусадама була ввезена в Японію в період правління Хейан (794–1185 роки) з Китаю і використовувалась як талісман-оберіг проти зла. В основі кусадами – "земна куля". В другій половині ХХ століття виникла зацікавленість кусадамами, сформувалася велика кількість професійних майстрів. Виготовлення оригамі кулястої форми з декількох частин (модулів) було назване "модульне оригамі". Одним з цікавих сучасних авторів є Міа Тсугава (Mio Tsugawa).

Залишається відкритим питання стосовно напрямку, який характеризується використанням великої кількості маленьких модулів, що нанизуються один на одного, утворюючи "йоржисті" фігурки тварин, людей, рослин, різноманітних предметів і т. і. Є декілька назв цього напрямку: **китайське модульне оригамі, 3d origami, "Golden Venture"**.

Мозаїчне оригамі – сучасна течія оригамі, що займається трансформуванням площини. За рахунок складок на площині утворюється орнаментальне зображення, яке може бути як площинним, так і створювати певний рельєф (барельєф або горельєф). Моделі мозаїчного оригамі мають орнамент як з лицьового, так і зі зворотнього боку. Даний вид оригамі може мати в основі сітчасту структуру або впорядковане поєднання ліній, що перетинаються. В першому випадку утворюються орнаменти з жорсткою симетрією. Сітчаста структура, що лежить в основі, може базуватися на формі квадрата або рівностороннього трикутника. Чудовим прикладом площинного мозаїчного оригамі можуть слугувати роботи Еріка Гйорда (Eric Gjerde). В більшості з них використовується сітчаста структура на базі трикутника. Джоел Купер (Joel Cooper) – оригаміст, який використовує сітчасті структури на базі квадрата. Видатним майстром рельєфного мозаїчного оригамі є Крістін Едісон.

Рифлене оригамі – зовсім нова течія, проте її характерність та несхожість з іншими видами, а також велика кількість можливостей, що вона відкриває, безумовно виділяє рифлене оригамі як окремий напрямок. В своїй праці "Всё про оригами" Сергій Афонькін визначає рифлене оригамі як "ялинкову структуру", що влучно характеризує цей об'ємно-просторовий вид. Послідовне чергування "гір" та "долин" утворює "ялинку" або "східці". Натомість, існує європейська назва "Origami Colligations", яка перекладається як "рифлене оригамі". В цьому виді оригамі в результаті складання утворюється об'ємна та гнучка структура, що здатна приймати різні форми. Хорхе Хоромільйо (Jorge Jaramillo), Йоши Йошимура (Yoshi Yoshimura), Йоко Нішимура (Yoko Nishimura) – визнані майстри рифленого оригамі.

Криволінійне оригамі – новий напрям оригамі, що характеризується складанням по кривій лінії. Одним з першовідкривачів цього напрямку є Рон Реш (Ron Resch). В 60-ті роки він досліджував можливості згину по кривій. В 1972 році його праця побачила світ на особистій виставці "Ron Resch and the Computer", що проходила в Солт-Лейк-Сіті, штат Юта, США. Вже в 2006 році на виставці "Origami USA" Жаннін Мозлі (Jeannine Mosely) запропонувала власні криволінійні моделі. Сьогодні коло зацікавлених криволінійним оригамі невпинно зростає.

Осадчук Лариса Анатоліївна керівник Київського Клубу Оригамі. Проводить заняття з оригамі та розвиваючим іграм для дітей і підлітків.

В Україні щороку проводиться виставка оригамі «**Все з квадрата**». У жовтні 2012 вона була представлена XI раз. Організатор – Київський клуб оригамі, при підтримці Посольства Японії в Україні.

Висновок

Оригамі – один із небагатьох видів мистецтва, більшість напрямів якого виникли і розвинулись в минулому столітті. Є необхідність дослідити, чи пройшло оригамі за цей короткий час той самий шлях, що й інші види образотворчого мистецтва. Не викликає сумніву, що перспективи оригамі лежать як в сфері дизайну, так і в сфері інженерно-технічній. Багато з відомих світових дизайнерів все частіше звертають увагу на необмежені можливості оригамі.